

Bosna i Hercegovina

Босна и Херцеговина

Sud Bosne i Hercegovine

Суд Босна и Херцеговина

Predmet broj : S1 1 K 021274 22 Krž 2

Datum donošenja: 23.09.2022. godine

Datum pisanog otpravka: 27.10.2022. godine

Pred apelacionim vijećem u sastavu:

sudija Azra Miletić, predsjednik vijeća

sudija Mirza Jusufović, član vijeća

sudija Željka Marenčić, član vijeća

PREDMET TUŽILAŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE

protiv optuženog

MEHMEDA ALEŠEVIĆA

DRUGOSTEPENA PRESUDA

Tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine:

Vedrana Mijović

Branilac optuženog Mehmeda Aleševića:

Advokat Sulejman Kadić

Sud Bosne i Hercegovine, Sarajevo, ul. Kraljice Jelene br. 88

Telefon: 033 707 100, 707 596; Fax: 033 707 225

U IME BOSNE I HERCEGOVINE!

Sud Bosne i Hercegovine, u vijeću Apelacionog odjeljenja, sastavljenom od sudije Azre Miletić, kao predsjednika vijeća, te sudija Mirze Jusufovića i Željke Marenčić, kao članova vijeća, uz sudjelovanje pravne savjetnice Lejle Džaferbegović, u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog Mehmeda Aleševića, zbog krivičnog djela Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (KZ BiH) i krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. istog Zakona, odlučujući o žalbi Tužilaštva Bosne i Hercegovine od 19.04.2022. godine, žalbi optuženog Mehmeda Aleševića od 04.05.2022. godine, te žalbi branioca optuženog Mehmeda Aleševića, advokata Sulejmana Kadića, od 10.05.2022. godine, izjavljene protiv presude Suda Bosne i Hercegovine broj: S1 1 K 021274 16 Kri od 21.02.2022. godine, u prisustvu tužioca Tužilaštva Bosne i Hercegovine Pružan Mersudina, u zamjeni za tužiteljicu Vedranu Mijović, i branioca optuženog Mehmeda Aleševića, advokata Sulejmana Kadića, te optuženog Mehmeda Aleševića, na osnovu člana 310. stav 1. i člana 313. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine (ZKP BiH), a nakon održane javne sjednice vijeća, dana 23.09.2022. godine, donio je slijedeću:

PRESUDU

Odbijaju se kao neosnovane žalbe optuženog Mehmeda Aleševića, branioca optuženog Mehmeda Aleševića i Tužilaštva BiH, te presuda Suda Bosne i Hercegovine broj: S1 1 K 021274 16 Kri od 21.02.2022. godine **potvrđuje**.

OBRAZLOŽENJE

I TOK POSTUPKA

A. PRVOSTEPENA PRESUDA

1. Presudom Suda Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Sud BiH/sud), broj: S1 1 K 021274 16 Kri od 21.02.2022. godine, optuženi Mehmed Alešević, zv. „Medica“ je oglašen

krivim da je radnjama opisanim tačkama 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8. i 9. osuđujućeg dijela izreke presude počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. Krivičnog zakona SFRJ, i to radnjama iz tačkaka 1., 3., 4., 5., 6., 7., 8. i 9., u vezi sa članom 22. istog Zakona. Prvostepeni sud ga je primjenom člana 285. ZKP BiH, te člana 38. i 41. KZ SFRJ osudio na kaznu zatvora u trajanju od 5 (pet) godina.

2. U smislu odredbe člana 188. stav 4. ZKP BiH, optuženi je u osuđujućem dijelu presude oslobođen dužnosti naknade troškova krivičnog postupka, te su isti pali na teret budžetskih sredstava.

3. Na osnovu odredbe člana 198. stav 2. ZKP BiH oštećeni su upućeni na parnicu s imovinskopравnim zahtjevom.

4. Na osnovu odredbe člana 284. tačka c) ZKP BiH, optuženi je oslobođen od optužbe da je radnjama iz odjeljka II počinio krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 175. tačka a) KZ BiH, u vezi s članom 180. stav 1. KZ BiH, a sve u vezi s članom 29. KZ BiH.

5. Na osnovu odredbe člana 283. tačka b) ZKP BiH, prema optuženom Aleševiću je odbijena optužba da je radnjama iz tačkaka 1., 2. i 3. odbijajućeg dijela presude počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačka c) KZ BiH, u vezi sa članom 180. stav 1. KZ BiH, a sve u vezi sa članom 29. KZ BiH.

6. Na osnovu odredbe člana 189. stav 1. ZKP BiH optuženi je u oslobađajućem i odbijajućem dijelu oslobođen dužnosti naknade troškova krivičnog postupka, te su isti pali na teret budžetskih sredstava.

7. Na osnovu odredbe člana 198. stav 3. ZKP BiH, oštećeni su u oslobađajućem i odbijajućem dijelu sa imovinskopравnim zahtjevom upućeni na parnicu.

B. ŽALBE I ODGOVORI NA ŽALBE

8. Žalbu je blagovremeno izjavio optuženi Mehmed Alešević zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 296. stav 1. tačka a) ZKP BiH u vezi s članom 297. stav 1. tačka d) istog zakona, te zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja iz člana 296. stav 1. tačka c) u vezi s članom 299. stav 1. ZKP BiH.

9. U produženom roku za izjavljivanje žalbe, branilac optuženog Mehmeda Aleševića, advokat Sulejman Kadić je izjavio žalbu zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 296. stav 1. tačka a) ZKP BiH u vezi s članom 297. stav 1. tačka d) istog Zakona, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja iz člana 296. stav 1. tačka c) ZKP BiH u vezi s članom 299. stav 1. istog Zakona, te zbog odluke o krivičnopravnoj sankciji iz člana 296. stav 1. tačka d) ZKP BiH u vezi s članom 300. stav 1. istog zakona, sa prijedlogom da vijeće Apelacionog odjeljenja Suda BiH zakaže termin održavanja sjednice, na koju će pozvati optuženog i branioca, usvoji predmetnu žalbu, te preinači prvostepenu presudu i optuženog oslobodi od optužbe ili mu izrekne blažu kaznu ili kaznu u kraćem trajanju, ili pak da zbog prirode povreda učinjenih u prvostepenom postupku, žalbu uvaži, prvostepenu presudu ukine i predmet vrati na ponovno odlučivanje.

10. Žalbu je blagovremeno izjavilo i Tužilaštvo BiH i to zbog odluke o krivičnopravnoj sankciji sa prijedlogom da vijeće Apelacionog odjeljenja Suda BiH pobijanu presudu u dijelu odluke o krivičnopravnoj sankciji preinači i optuženom izrekne strožija kazna zatvora od kazne koju mu je izreklo prvostepeno vijeće Suda BiH.

11. Na izjavljene žalbe odgovori nisu dostavljeni.

12. Na javnoj sjednici vijeća održanoj dana 23.09.2022. godine, u smislu člana 304. ZKP BiH, stranke i branilac optuženog, ostali su kod pisano iznijetih žalbenih prigovora i razloga, te su iznijeli odgovore na žalbe, sa prijedlozima da se žalbe suprotnih strana, odbiju kao neosnovane. Optuženi Alešević se saglasio i sa navodima branioca, posebno akcentirajući svoje loše zdravstveno stanje nastalo pokretanjem krivičnog postupka protiv njega.

13. Nakon što je ispitalo pobijanu presudu u granicama istaknutih žalbenih prigovora, vijeće Apelacionog odjeljenja (Apelaciono vijeće/Vijeće) je donijelo odluku kao u izreci iz razloga kako slijede.

II OPĆA PITANJA

14. Prije obrazloženja za svaki istaknuti žalbeni prigovor, apelaciono vijeće napominje da je obaveza žalioca da u skladu sa odredbom iz člana 295. stav 1. tačke b) i c) ZKP BiH, u žalbi navede kako pravni osnov za pobijanje presude, tako i obrazloženje kojim potkrepljuje osnovanost istaknutog prigovora.

15. Budući da apelaciono vijeće na osnovu odredbe iz člana 306. ZKP BiH presudu ispituje samo u granicama žalbenih prigovora, obaveza je podnosioca žalbe da žalbu sastavi tako da ista može poslužiti kao valjana osnova za ispitivanje presude.

16. U tom smislu, podnosilac žalbe mora konkretizovati žalbene osnove iz kojih pobija presudu, precizirati koji dio presude, dokaz ili postupak suda osporava, te navesti jasno i argumentovano obrazloženje kojim će potkrijepiti istaknuti prigovor.

17. Samo paušalno označavanje žalbenih osnova, jednako kao i ukazivanje na navodne nepravilnosti u toku prvostepenog postupka, bez preciziranja na koji žalbeni osnov se podnosilac žalbe poziva, nije valjana osnova za ispitivanje prvostepene presude, zbog čega će apelaciono vijeće neobrazložene i nejasne žalbene prigovore *prima facie* odbiti kao neosnovane.

18. Apelaciono vijeće takođe ističe da valja imati u vidu da drugostepena presuda predstavlja odluku koja je donesena u žalbenom postupku, te kada je u pitanju njeno obrazloženje, da je dovoljno da se u njoj upućuje, odnosno da ona sadrži slaganje sa tvrđenjima i ocjenama nižestepenog suda u tom smislu da žalbeni sud u obrazloženju svoje odluke ukazuje na prihvatljivost stavova i ocjena nižeg suda, odnosno njegovih utvrđenja sa kojima se slaže. To znači da nije neophodno odgovoriti i obrazložiti svaki žalbeni navod, već je dovoljno da je drugostepni sud razmotrio osnovna pitanja koja žalbe osporavaju i koja su od odlučujućeg značaja u donošenju konačne odluke o postojanju krivičnog djela i krivične odgovornosti.¹

III ŽALBENI OSNOV BITNA POVREDA ODREDAVA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 296. STAV 1. TAČKA a) U VEZI SA ČLANOM 297. TAČKA 1. STAV d) ZKP BIH

1. Standardi za odlučivanje po žalbi

19. U skladu sa članom 296. ZKP BiH, presuda se može pobijati zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka. Bitne povrede odredaba krivičnog postupka definisane su članom 297. ZKP BiH.²

¹ Vidi Evropski sud, Garcia Ruiz protiv Španije, 1999-I, 31 EHRR 589 GC; Ustavni sud, odluke br. U 62/01 od 5. aprila 2002. godine i AP 352/04 od 23. marta 2005. godine

² Član 297. **Bitne povrede odredaba krivičnog postupka:** (1) Bitna povreda odredaba krivičnog postupka postoji: a) ako je Sud bio nepropisno sastavljen ili ako je u izricanju presude učestvovao sudija koji nije učestvovao na glavnom pretresu ili koji je pravomoćnom odlukom izuzet od suđenja, b) ako je na glavnom pretresu učestvovao sudija koji se morao izuzeti, c) ako je glavni pretres održan bez osobe čija je prisutnost na glavnom pretresu po zakonu obavezna ili

20. S obzirom na težinu i značaj počinjenih povreda postupka, ZKP BiH pravi razliku između onih povreda koje, ako se utvrdi da postoje, stvaraju neoborivu pretpostavku da su negativno uticale na valjanost izrečene presude (apsolutno bitne povrede) i povreda kod kojih se, u svakom konkretnom slučaju, ostavlja na ocjenu sudu da li je ustanovljena povreda postupka imala ili mogla imati negativan utjecaj na valjanost presude (relativno bitne povrede).

21. Apsolutno bitne povrede ZKP BiH taksativno su nabrojane u tačkama a) do k) stava 1. člana 297. ZKP BiH.

22. Ukoliko bi apelaciono vijeće našlo da postoji neka od bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, obavezno je da u skladu sa odredbom iz člana 315. stav 1. tačka a) ZKP BiH ukine prvostepenu presudu, izuzev u slučajevima iz člana 314. stav 1. ZKP BiH.³

23. Za razliku od apsolutnih, relativno bitne povrede nisu taksativno pobrojane u zakonu, već postoje u slučaju kada sud u toku glavnog pretresa ili prilikom donošenja presude, nije primjenio ili je nepravilno primjenio koju odredbu zakona o krivičnom postupku, ali samo ukoliko je to bilo ili je moglo biti od utjecaja na zakonito i pravilno donošenje presude.

24. U odnosu na navode da je povreda načela krivičnog postupka mogla imati negativan utjecaj na donošenje zakonite i pravilne presude, nije dovoljno da podnosilac žalbe jednostavno tvrdi da se procesna povreda *hipotetički* mogla negativno odraziti na donošenje zakonite i pravilne presude, već će žalbeno vijeće zaključiti da se povreda načela krivičnog postupka desila samo ako podnosilac žalbe pokaže da je ona materijalne prirode i da se ne može zaključiti da navedena povreda nije negativno utjecala na donošenje zakonite i pravilne presude. Naime, kada žalbeno vijeće smatra da je donesena

ako je optuženom, branitelju, ili oštećenom protivno njegovom zahtjevu, uskraćeno da na glavnom pretresu upotrebljava svoj jezik i da na svom jeziku prati tok glavnog pretresa, d) ako je povrijeđeno pravo na odbranu, e) ako je protivno zakonu bila isključena javnost na glavnom pretresu, f) ako je Sud povrijedio propise krivičnog postupka o postojanju odobrenja nadležnog organa, g) ako je Sud donio presudu a nije bio stvarno nadležan ili ako je nepravilno odbio optužbu zbog stvarne nenadležnosti, h) ako Sud svojom presudom nije potpuno riješio predmet optužbe; i) ako se presuda zasniva na dokazu na kome se po odredbama ovog zakona ne može zasnivati presuda, j) ako je optužba prekoračena, k) ako je izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili ako presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama. (2) Bitna povreda odredaba krivičnog postupka postoji i ako Sud u toku glavnog pretresa ili prilikom donošenja presude nije primijenio ili je nepravilno primijenio koju odredbu ovog zakona, a to je bilo ili je moglo biti od utjecaja na zakonito i pravilno donošenje presude.

³Član 314. **Preinačenje prvostepene presude:** (1) Vijeće apelacionog odjeljenja će, uvažavajući žalbu, presudom preinačiti prvostepenu presudu ako smatra da su odlučne činjenice u prvostepenoj presudi pravilno utvrđene i da se, s obzirom na utvrđeno činjenično stanje, po pravilnoj primjeni zakona, ima donijeti drukčija presuda, a prema stanju stvari i u slučaju povrede iz člana 297. stav (1) tačka f), g) i j) ovog zakona.

zakonita i pravilna presuda bez obzira na povredu postupka takve prirode, žalbeno vijeće će zaključiti da član 297. stav 2. ZKP BiH nije prekršen.

i. Žalbe optuženog i branioca optuženog Mehmeda Aleševića:

25. Branilac smatra da je prvostepeni sud načinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka odbijanjem prijedloga odbrane o saslušanju svjedoka Dževada Halilovića i Marijana Nikšića koji su bili ključni za odbranu, jer su boravili u stacionaru najduže (u vremenskom periodu od decembra 1994. godine do kraja aprila 1995. godine). Optuženi Alešević je ponovio navode svog branioca, te istakao da bi iskazi svjedoka odbrane, čije je saslušanje Sud odbio, bili ključni za razjašnjenje relevantnih okolnosti, a koji bi potvrdili njegovo korektno i humano ponašanje prema njima, pa i pod cijenu toga da postupak traje duže, a navodi i kako drži da su njihova lična saznanja većeg značaja. U tom smislu, posebno neprihvatljivim smatra obrazloženje Suda o utjecaju na troškove postupka, jer smatra kako Sud ne može optuženom uskratiti pravo na odbranu usljed povećanja troškova postupka, te da mora obezbijediti jednakost oružja odbrane i Tužilaštva. Iz navedenih okolnosti, optuženi izvodi zaključak kako odbrani nije omogućeno da pod istim uvjetima izvodi svoje dokaze, što predstavlja povredu prava na odbranu, suprotno članu 14. ZKP BiH, te članu 6. stav 3. tačka d) EKLJP.

ii. Ocjena apelacionog vijeća:

26. Odredbom člana 14. ZKP BiH propisana je dužnost Suda da stranke i branioca tretira na jednak način i da svakoj od strana pruži jednake mogućnosti u pogledu pristupa dokazima i njihovom izvođenju na glavnom pretresu, a u stavu 2. istog člana propisana je dužnost suda, tužioca i drugih organa koji učestvuju u krivičnom postupku da s jednakom pažnjom ispituju i utvrđuju kako činjenice koje terete osumnjičenog, odnosno optuženog, tako i one koje idu u korist.

27. U pogledu prigovora žalbi branioca optuženog i optuženog Aleševića da je sud povrijedio pravo na odbranu optuženog odbijanjem pozivanja i saslušanja svjedoka koje je odbrana optuženog predložila kako bi isti potvrdili korektno i humano ponašanje optuženog prema zatočenicima, apelaciono vijeća prihvata obrazloženje pobijane presude te ocjenjuje da odbijanjem nije povrijeđen princip jednakosti u postupanju iz člana 14. ZKP BiH, te da žalioци navedenu odredbu tumače bukvalno, zanemarujući pri tome odredbu člana 263 ZKP BiH. U konkretnom slučaju, predsjednik vijeća je na temelju člana 263. stav 2. ZKP BiH, vodeći računa o nužnosti efikasnog postupanja i ekonomičnosti

postupka, što mu je i obaveza, iskoristio svoje ovlaštenje da odbije pozivanje i saslušanje pomenuta dva svjedoka iz razloga što su isti ocjenjeni bez značaja za predmet odlučivanja i nepotrebnim.

28. Imajući u vidu da bi saslušanje navedenih svjedoka u velikom dijelu utjecalo na dužinu trajanja postupka, kada se dovede u vezu sa pravom optuženog na presuđenje u razumnom roku, a posebno činjenicu da su okolnosti na koje su isti predloženi već pretresene sa prethodno saslušanim svjedocima odbrane, posve ispravno je predsjednik prvostepenog vijeća izvršavajući svoju dužnost propisanu članom 239. stav 2. i 3. ZKP BiH odbio ove dokazne prijedloge, a sve u cilju otklanjanja svega onog što odugovlači postupak, a ne doprinosi razjašnjenju stvari.

29. Pored navedenog, ovo Vijeće nalazi da prvostepeno vijeće nije počinilo bitnu povredu odredbi krivičnog postupka kada nije prihvatilo dokaze i to prijedloge odbrane (saslušanje navedena dva svjedoka koja žive u Belgiji i SAD) , jer odbrana optuženog nije ubijedila prvostepeno vijeće, kao ni apelaciono vijeće argumentima u žalbi, da bi navedeni dokazi, kada bi i bili izvedeni, u bitnom utjecali na činjenična utvrđenja pobijane presude i dovela do drugačije, konačne odluke suda.

30. Činjenica da prvostepeno vijeće nije prihvatilo dokazni prijedlog odbrane, ne čini prvostepenu presudu manjkavom i nepotpunom, već jasnom i koncentrisanom na bitne elemente krivičnog djela za koje se optuženom sudi. Naime, odbrana u svojoj žalbi osim subjektivnog uvjerenja da bi iskazi navedenih svjedoka uticali na odluku suda u pogledu osuđujućeg dijela pobijane presude, takve tvrdnje ne obrazlaže nikakvim konkretnim argumentima.

31. Stoga se žalbeni prigovori obrane i optuženog Aleševića o povredi načela jednakog postupanja iz člana 14. ZKP BiH i prava na odbranu, odbijaju kao neosnovani.

IV ŽALBENI OSNOV POGREŠNO I NEPOTPUNO UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE IZ ČLANA 296. STAV 1. TAČKA C) U VEZI SA ČLANOM 299. STAV 1. ZKP BIH

1. Standardi za odlučivanje po žalbi

32. Standard koji žalbeno vijeće treba primijeniti prilikom preispitivanja navodno pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja jeste utemeljenost.

33. Žalbeno vijeće će prilikom razmatranja navodno pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja utvrditi da li bi jedan objektivan sud koji presuđuje u činjeničnim pitanjima došao do istog zaključka isključujući svaku sumnju. Neće svaka činjenična greška biti razlog da žalbeno vijeće ukine presudu, nego samo ona greška koja je uzrokovala nepravilnu presudu, što se kvalifikuje kao krajnje nepravičan ishod sudskog postupka, kao u slučaju kada je optuženi osuđen uprkos nedostatku dokaza o biću krivičnog djela.

34. Prilikom utvrđivanja da li je zaključak pretresnog vijeća bio opravdan, žalbeno vijeće će krenuti od načela da se ne treba olako upuštati u narušavanje činjeničnog stanja koje je utvrdilo pretresno vijeće. Žalbeno vijeće ima na umu, kao opšte načelo da je zadatak da sasluša, provjeri i odmjeri dokaze izvedene na glavnom pretresu prvenstveno u diskrecionoj nadležnosti pretresnog vijeća. Stoga žalbeno vijeće mora iskazati određeno uvažavanje u pogledu činjeničnog stanja koje je utvrdilo pretresno vijeće.

35. Žalbeno vijeće može vlastitim nalazom zamijeniti utvrđenje pretresnog vijeća samo ako jedan objektivan sud koji presuđuje u činjeničnim pitanjima ne bi mogao donijeti takvu presudu, kada dokazi na koje se oslanjalo pretresno vijeće ne bi mogli biti prihvaćeni od strane bilo kojeg objektivnog suda ili kada je ocjena dokaza "potpuno pogrešna".

36. Članom 299. ZKP BiH propisano je kada se presuda može pobijati zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja. Odlučne činjenice se utvrđuju neposredno pomoću dokaza, ili posredno iz drugih činjenica (indicija ili kontrolnih činjenica). Samo one činjenice koje su sadržane u presudi mogu se smatrati da postoje, te bez obzira što odlučne činjenice postoje, u presudi se uvijek moraju dati razlozi o njihovom postojanju. U suprotnom, nema utvrđenog činjeničnog stanja (nepotpuno utvrđeno činjenično stanje). Ukoliko neka odlučna činjenica nije utvrđena onako kako je zaista postojala u stvarnosti nekog događaja, onda postoji pogrešno utvrđeno činjenično stanje.

37. U odnosu na neposredne i posredne dokaze Ustavni sud Bosne i Hercegovine naglašava da dokazivanje činjenica putem posrednih dokaza nije samo po sebi u suprotnosti sa načelom pravičnog suđenja u skladu sa članom 6. stav 1. EKLJP. Međutim, dokazanost činjenice putem posrednih dokaza se mora utvrditi izvan svake razumne sumnje, gdje mora postojati čvrsta i logična povezanost, tako da činjenični zaključak pretresnog vijeća bude jedini mogući zaključak na osnovu dokaza. Kriterij koji se primjenjuje jeste razumna sumnja. Vrlo rijetko se činjenica može dokazati izvan svake razumne sumnje. Svakako, kao kada se sastave svi dijelovi neke slagalice, ponekad

posredni dokazi mogu biti uvjerljiviji od svjedočenja neposrednog očevidca koje može biti podložno varljivosti ljudske percepcije.

38. Ocjenu o tome da li je pogrešno utvrđeno činjenično stanje, apelaciono vijeće će dati u odnosu na činjenice i utvrđenja na koja je odbrana u žalbi ukazala. Kao što je prethodno navedeno, za ovakvu ocjenu treba primijeniti kriterijum po kojem će se razmotriti svi žalbeni prigovori i ocijeniti da li određena odlučna činjenica proizilazi iz izvedenih dokaza.

i. Žalbe odbrane i optuženog Mehmeda Aleševića;

39. U žalbe optuženog i njegovog branioca osporavaju osuđujući dio presude po ovom žalbenom osnovu, a svoj zaključak zasniva na slijedećem:

40. **U vezi sa tačkama 1. i 2. osuđujućeg dijela izreke presude** optuženi u žalbi tvrdi da je prvostepeni sud, pozivajući se na sudsku praksu u predmetima Miodrag Marković, te Mejakić i dr., prihvatio optužbu samo na osnovu izjave jednog svjedoka optužbe - oštećenog „A“. Takvo rješavanje pravnog pitanja pozivanjem na svojevršne presedane smatra neosnovanim. Pored toga, dovodi u pitanje autentičnost i vjerodostojnost iskaza oštećenog „A“, navodeći kako je iskaz nekonzistentan, protivriječan samom sebi i nekredibilan. Svoje tvrdnje temelji na paragrafima 192. i 193. pobijane presude, ističući neslaganje u iskazu svjedoka u pogledu osobe koja ga je tjerala na samopovrijeđivanje.

41. U pogledu tačaka 1. i 2. osuđujućeg dijela izreke presude, branilac u žalbi ponavlja navode svog branjenika po ovom žalbenom osnovu, te dodaje da iskaz oštećenog dokazuje da je zamijenio optuženog sa licem koje je počinilo radnje koje se Aleševiću stavljaju na teret, što proizilazi iz opisa njegovog branjenika kao 10 godina starijeg od svjedoka, odnosno više od stvarne razlike u godinama.

ii. Ocjena apelacionog vijeća

42. Razmatrajući žalbene prigovore odbrane kojim se ukazuje da je činjenično stanje pobijane presude pogrešno i nepotpuno utvrđeno, apelaciono vijeće je nakon detaljne analize sadržaja pobijane presude i izvršenog uvida u spis predmeta, došlo do zaključka da se radi o neutemeljenim tvrdnjama. Suprotno stavu žalbi, ovo vijeće nalazi da je pobijanom presudom činjenično stanje pravilno i potpuno utvrđeno i da ista sadrži valjane i prihvatljive razloge o svim odlučnim činjenicama na osnovu kojih je donesena osuđujuća presuda u odnosu na optuženog Mehmeda Aleševića.

43. Prije svega, apelaciono vijeće nalazi da je prvostepeno vijeće sve izvedene dokaze cijeni u skladu sa odredbama ZKP BiH, poštujući načelo pretpostavke nevinosti iz člana 3. ZKP BiH, koje otjelovljuje opšti princip prema kojem tužilac snosi teret dokazivanja krivice optuženog, a ista se mora utvrditi isključujući svaku razumnu sumnju.

44. U vezi sa primjedbama žalbi valja naglasiti da prvostepeno vijeće nije ni bilo dužno raspravljati baš o svakom dokazu pojedinačno na način kako to tvrdi odbrana. Isto je u smislu odredbe iz člana 15. i 281. ZKP BiH izvršilo slobodnu ocjenu dokaza baveći se u prvom redu onim dokazima koji su nužni za ostvarenje svrhe ove presude – donošenje odluke o onome što je bilo predmet optuženja. Pobijana presuda je i po ocjeni ovog Vijeća, pravilno koncentrisana na ispitivanje i ocjenu dokaza na kojima se zasniva ocjena da je učinjeno krivično djelo koje se optuženom stavlja na teret i o krivici optuženog, pri čemu nije došlo do pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

45. Analizom iskaza oštećenog svjedoka „A“, prvostepeno vijeće se van svake razumne sumnje uvjerilo da je optuženi Alešević poduzeo radnje opisane u tački 1. izreke presude, zajedno sa drugim vojnim policajcem, dok je u tački 2. optuženi djelovao sam kada je prisilio oštećenog da podigne majicu i legne na sto potrbuške, kada ga je palicom udario po leđima nanoseći mu psihičke i fizičke bolove. Na okolnosti opisanih događaja, oštećeni svjedok „A“ je pred sudskim vijećem, na vrlo uvjerljiv način, svjedočio šta je sve preživio u periodu zatočenja u zatvoru 505. bužimske brigade.

46. U vezi sa tvrdnjom da je presuda u ovom dijelu zasnovana samo na iskazu jednog svjedoka, apelaciono vijeće ističe da nije nužan uslov za prihvaćanje iskaza jedinog svjedoka, da isti mora biti potkrijepljen i drugim dokazima. Važna je pouzdanost i vjerodostojnost iskaza. Osim toga, ovo Vijeće je saglasno sa ranije izraženim stavom vijeća Apelacionog odjeljenja, da je za utvrđivanje relevantnosti činjenica kao kriterij opredjeljujući kvalitet svjedočenja, a ne puki broj dokaza, odnosno: „da je inherentno pravo suda da utvrđuje činjenice na osnovu principa slobodne ocjene dokaza i u skladu sa dubokim ličnim uvjerenjem svakog od sudija. Radi se o široko postavljenom diskrecionom pravu koje je podložno određenom broju ograničenja. Međutim, na princip unus testis nullus testis (jedan svjedok nije dovoljan) koji zahtijeva potkrepljivanje svjedočenja jedinog

svjedoka neke relevantne činjenice drugim svjedokom, više se ne poziva gotovo ni jedan moderni kontinentalni pravni sistem .“⁴

47. Pored iznesenog, prvostepeno vijeće je ispravno podsjetilo na praksu u predmetu Miodrag Marković, u kome se zaključuje da je pretresno vijeće „moglo osuditi optuženog na osnovu izjave oštećene“, citirajući zaključke u predmetu Mejakić i dr. da „dokaz koji je zakonit, autentičan i vjerodostojan može biti dovoljan da se optuženi osudi, čak i ako je riječ o iskazu samo jednog svjedoka“. U prilog ovakvom zaključku govori i stav Međunarodnog krivičnog suda za Ruandu (MKSJ) gdje je pretresno vijeće primjenjujući pravilo 96. Pravidnika o postupku i dokazima MKSJ-a i MKSR-a zaključilo „da vijeće može temeljiti svoje zaključke samo na jednom iskazu ukoliko je taj iskaz relevantan i vjerodostojan“.

48. Stoga se žalbeni prigovori odbrane i optuženog da je prvostepeni sud prihvatio optužbu samo na osnovu izjave jednog svjedoka optužbe - oštećenog „A“, te nepotpuno utvrdio činjenično stanje u odnosu na inkriminacije opisane u tački 1 i 2 izreke presude, ostaju bez potrebne logične i činjenične osnove, te se kao takvi odbijaju u cjelosti.

49. Kada je u pitanju identitet optuženog, žalbom se nisu doveli u pitanje zaključci prvostepenog vijeća izneseni u tom pravcu. Naime, prvostepeno vijeće je utvrdilo da je oštećeni jasno identifikovao optuženog Aleševića kao osobu koja u dva navrata poduzima radnje njegovog fizičkog zlostavljanja i maltretiranja. Svjedok je opisao da je riječ o vojnom policajcu koji je kod sebe imao ključeve i koji je imao nadimak Medica. Da je optuženi imao ključeve prostorija u kojim su bili smješteni zatočenici potvrdili su brojni drugi svjedoci, a navedenu činjenicu nije ni odbrana sporila, kao ni tvrdnje svjedoka optužbe da je optuženi Aleševića poznat pod nadimkom Medica.

50. Svjedok je, i po stavu apelacionog vijeća, okolnosti njegovog lišenja slobode, te boravka i nečovječnih postupaka koje je trpio, opisao uvjerljivo i iskreno, u skladu sa

⁴ Ibidem, para. 536.: “Opći princip koji Pretresno vijeće mora da primjeni na osnovu Pravidnika je princip da se svaki relevantni dokazni materijal probativne vrijednosti može prihvatiti kao dokaz, osim ako treba da se osigura pravično suđenje uveliko ne preteže nad njegovom probativnom vrijednošću (Potpravila 89(C) i (D)). Jedino se pravilo 96(i) bavi pitanjem potkrepljivanja dokaza, i to samo u slučajevima seksualnih napada za koje, kako stoji u pravilu, nije potrebno potkrepljivanje dokaza. Svrha ovog pravila ispravno je navedena u priručniku An Insider's Guide to the International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia, autora Morris i Scharf. Tu se objašnjava da navedeno potpravilo iskazu žrtve seksualnog napada daje istu presumpciju pouzdanosti kao i iskazima žrtava drugih zločina, što je common law dugo uskraćivao žrtvama seksualnog napada. Ovo pravilo, dakle, zasigurno ne opravdava

najboljim sjećanjem, a imajući u vidu i protek vremena od inkriminacija do njegovog svjedočenja na glavnom pretresu. Na strani ovog svjedoka Vijeće nije našlo razloga ili motiva da optuženog lažno tereti za nešto što nije učinio, te je cijeneći njegov iskaz vjerodostojnim, donijelo odluku kao u izreci.

51. Najzad, kada je u pitanju svjedočenje oštećenog svjedoka „A“, prvostepeno vijeće je konstatovalo da je svjedok u svom iskazu na glavnom pretresu naveo da ga je optuženi Alešević tjerao na samopovređivanje udaranjem u zid kako bi „uzjahao nacrtanog konja“, međutim izmjenjenom optužnicom Alešević se ne tereti za te radnje, nego drugi vojni policajac, ali su te radnje zadržane u činjeničnom opisu kao okolnosti koje su prethodile radnji za koju je optuženi oglašen krivim, budući da je od značaja opisati stanje u kojem se oštećeni nalazio u trenutku kada optuženi prema njemu poduzima zabranjenu radnju. Dakle, pobijanom presudom konstatovano je da je svjedok „A“ na glavnom pretresu izjavio da ga je na samopovrijeđivanje tjerao i optuženi Alešević, što na koncu nije radnja koja se stavlja na teret optuženom. Međutim, ta okolnost ne dovodi u pitanje iskaz ovog svjedoka kada svjedoči na okolnosti inkriminacija tačkaka 1. i 2. , posebno kada se imaju u vidu sva njegova razložna objašnjenja na pitanja postavljena od strane branioca prilikom unakrsnog ispitivanja, kada je i po ocjeni ovog vijeća ostao dosljedan u kazivanju svih drugih odlučnih činjenica.

52. Suprotno žalbenim prigovorima odbrane i optuženog Aleševića, apelaciono vijeće cijeni da kazivanje ključnog svjedoka na okolnosti inkriminacija tačkaka 1. i 2. izreke presude nije dovedeno u sumnju dokazima odbrane, posebno cijeneći da saslušani svjedoci odbrane, nisu imali neposrednih saznanja o postupanju optuženog prema oštećenom „A“.

53. **Tačku 3. osuđujućeg dijela izreke presude** optuženi u žalbi takođe pobija zbog nevjerodostojnosti iskaza svjedoka „A“, a svoje navode potrijepkuje ukazujući na paragraf 209. pobijane presude, u kojem je navedeno kako je svjedok „A“ vidio optuženog kako udara Latić Sulju, a u sljedećoj rečenici svjedok tvrdi kako je to samo mogao čuti iz ćelije. Pored toga, smatra da sud nije pružio valjane razloge zašto je radnju „odgurivanja“ cijenio podobnom da ostvari posljedicu teškog psihičkog i fizičkog stanja Latić Sulje.

zaključak da se potkrepljivanje dokaza zahtijeva u slučajevima svih drugih zločina osim u slučajevima seksualnih napada. Ispravan zaključak je, zapravo, suprotan.”

54. **U odnosu na tačku 3. osuđujućeg dijela izreke presude**, pored navoda njegovog branjenika, branilac je ukazao da je optuženi, usljed odsustva zbog priprema svog vjenčanja, u periodu od pred Novu Godinu 1995. godine, pa do 10.01.1996. godine, u sabirni centar dolazio isključivo po potrebi vršenja rada referenta vojne policije, a što su potvrdili svjedoci Emin Kapić i Alen Kekić, ističući kako se na Mehmeda Aleševića "Medicu" niko nije žalio. Navedeno je potvrdila i supruga optuženog Sanela Alešević, čiji je iskaz, po mišljenju odbrane, sud potpuno zanemario.

iii. Ocjena apelacionog vijeća

55. Na osnovu iskaza svjedoka „C“, „A“, Husein Rizvić, Fikret Kendić, prvostepeno vijeće je na nesumnjiv način utvrdilo da je Latić Suljo lišen slobode kod svoje kuće dana 25.12.1994.godine od strane pripadnika 5. korpusa Armije BiH, da je najprije odveden u Hajrat, a potom u zatvor 505. Brigade u Bužimu. Nadalje je utvrđeno da su pripadnici vojne policije 505. bužimske brigade Latić Sulju izvodili iz improvizovanog zatvora u hotelu Radoč u dvorište komande, gdje su ga svakodnevno snažno udarali šakama, nogama, kundacima puške, od kojih udaraca je padao na tlo. Nesumnjivo je utvrđeno da je Latić usljed teškog premlaćivanja, koje je počelo nakon njegovog odvođenja od kuće, došao u jako teško fizičko stanje od kojeg nije mogao normalno da stoji na nogama, te je izgledao kao pijan čovjek, kako to u svom iskazu opisuje svjedok „A“. Optuženi Alešević potpuno svjestan da je oštećeni u jako teškom fizičkom stanju, gdje usljed zadobijenih povreda jedva stoji na nogama, prilazi oštećenom i gura ga, usljed čega oštećeni pada na tlo. Da su na taj način oštećenom nanešeni teške fizički bolovi i patnja, ukazuje činjenica da Latić više nije mogao ni ustati, ni govoriti.

56. Suprotno žalbenim prigovorima odbrane i optuženog Aleševića, apelaciono vijeće ocjenjuje da je prvostepeno vijeće osnovano zaključilo da se u navedenom postupku optuženog Aleševića stiču elementi nečovječnog postupanja, budući da je bez imalo suosjećanja za stanje u kome se Latić nalazio, istog gurnuo iako je vidio da isti zbog kontinuiranog premlaćivanja jedva stoji na nogama, te da nakon što je Latić pao na tlo, vidio da ne može ustati, da mu teče krv iz usta, a ipak mu ne pomaže, nego odlazi, što je sve za posljedicu imalo da je oštećeni trpio fizičke i psihičke bolove.

57. Oštećeni Latić Suljo je nakon što ga je gurnuo optuženi, prema iskazima svjedoka „A“ i Fikreta Kendića ostao ležati na podu sve dok nije u toku večeri i umro.

58. Po ocjeni apelacionog vijeća neosnovano se žalbom optuženog prikazuje da je zaključke u pogledu radnji optuženog i inkriminacije opisane u tački 3 izreke pobijane

presude, prvostepeno vijeće temeljlo samo na iskazu svjedoka „A“, budući da je iz obrazloženja pobijane presude sasvim jasno da su isti utemeljeni i na iskaza drugih svjedoka - Huseina Rizvića i Fikreta Kendića, koji su bili prisutni kada se inkriminirani događaj desio, te saglasno opisali da su vidjeli „upravnika Medicu“ kako iste večeri kada je preminuo, gura oštećenog Latić Sulju. Pri tome je sasvim nebitno što su svjedoci mislili da Medica bio upravnik zatvora. To svakako ne dovodi u pitanje vjerodostojnost njihovih iskaza u djelu koji se odnosi na radnje optuženog preduzete prema zatočeniku Latić Sulji i posljedice koje je on pretrpio.

59. Prvostepeno vijeće je u pobijanoj presudi iznijelo i osvrt na iskaze svjedoka odbrane, gdje je cijenjen i iskaz svjedokinje Sanele Alešević, supruge optuženog, koji je po mišljenju odbrane, potpuno zanemaren, a ista je svjedočila da je optuženi boravio isključivo sa njom pred Novu godinu 1995. i sve do 10. januara. Međutim, i po ocjeni apelacionog vijeća iskaz ove svjedokinje ne dovodi u pitanje iskaze svjedoka optužbe na okolnosti ove inkriminacije, budući da su isti saglasni po pitanju radnji optuženog, kao i vremena kada se sve to dešava, te činjenice da oštećeni umire istu noć, kada ga je gurnuo optuženi Alešević.

60. Naime, prvostepeno vijeće je na osnovu iskaza više svjedoka kojima je poklonilo vjeru, utvrdilo da je zatočenik Latić svakodnevno premlaćivan, te da se inkriminirani događaj koji se stavlja na teret optuženom desio početkom januara 1995.godine. Takođe, suprotno iskazu supruge optuženog, više svjedoka za koje prvostepeno vijeće nije našlo razloga ili motiva da lažno terete optuženog, potvrdilo je da su optuženog viđali u zatvoru i prvih dana januara 1995. godine. Stoga je prvostepeno vijeće sasvim osnovano zaključilo da je svjedokinja Sanela Alešević, kao supruga optuženog, nesumnjivo imala motiva da svojim svjedočenjem pokuša olakšati položaj optuženom u sudskom postupku. Stoga se žalbeni prigovori kojima se pokušava dati odlučujući značaj njenom svjedočenju, nasuprot iskazima svjedoka očevidaca, odbijaju kao neosnovani. Pri tome je ovo vijeće imalo u vidu i činjenicu da ni sam optuženi nije negirao povremene dolaske u zatvor u inkriminisanom periodu.

61. **U odnosu na tačku 4. osuđujućeg dijela izreke presude**, optuženi ponavlja svoje tvrdnje u pogledu zaključka suda zasnovanog samo na iskazima oštećenih, prožetih po njegovom mišljenju nelogičnostima i kontradiktornostima. S tim u vezi, smatra da sud na neodređen način obrazlaže zaključak o uvjerljivosti iskaza svjedoka Rizvić Huseina, kao i da je prvostepeni sud zanemario činjenicu da se radnje opisane u iskazu svjedoka

razlikuju od radnji koje su njemu stavljene na teret ovom tačkom. Pozivajući se na iskaz svjedoka, sadržan u paragrafima 231-233 presude, izvodi zaključak kako su svjedoka i Čuturić Omera tukli vojni policajci s inicijalima V.B. i E.K. Konačno, optuženi u žalbi navodi kako se iskazi ova dva svjedoka ne slažu u pogledu odlučnih činjenica, što proizilazi iz paragrafa 240. pobijane presude.

62. U odnosu na tačku 4. osuđujućeg dijela izreke presude branilac, pozivajući se na iskaze svjedoka Huseina Rizvića i Omera Čurtića, navodi kako je obzirom na položaj u kojem su bili, za zaključiti da svjedoci ne znaju tačno, niti su mogli znati ko ih je tukao, te da su sami potvrdili da je bilo više vojnika oko njih. Pored toga, navodi kako su iskazi navedenih svjedoka međusobno nesaglasni u pogledu odlučujućih činjenica.

iv- Ocjena apelacionog vijeća

63. Navode žalbi branioca i optuženog Aleševića kojim se ukazuje na nesaglasnost iskaza svjedoka Rizvić Huseina i Čuturić Omera, a kojim se osporava i kredibilitet svjedoka Rizvića, vijeće ocjenjuje neosnovanim, a utvrđenja prvostepene presude u kojoj je identitet i prisustvo optuženog događajima opisanim u tački 4. izreke pobijane presude nesporno utvrđeno, nalazi ispravnim.

64. Naime, svjedok Rizvić je opisujući konkretni događaj, jasno naveo da je u njemu učestvovao optuženi Alešević, kao i drugi vojni policajci, a da je optuženi naročito loše postupao prema njemu. Sjeća se kako ga je u februaru 1995.godine vratio sa Brezova polja u zatvor, zajedno sa Čuturić Omerom, te da su ga tada doveli u dvorište sjedišta brigade i njega i Čuturić Omera počeli tući vojni policajci. Ispred zgrade zatvora nalazio se sto na kojem su ih tukli. Pustili bi ih da predahnu, pa opet tukli. Tu je bila letva 5x8 cm sva polomljena od njegova leđa. Dok je bio pri svijesti vidio je da Čuturiću guraju cijev pištolja u usta i da to radi optuženi Alešević, govoreći da će ga ubiti.

65. Kada se analizira iskaz oštećenog Rizvića, ni za apelaciono vijeće nema dileme da je svjedok na vrlo uvjerljiv način opisao događaj u kojem je optuženi, zajedno sa drugim vojnim policajcima poduzimao radnje fizičkog zlostavljanja oštećenih Rizvića i Omera Čuturića. Žalbenim prigovorima nije doveden u sumnju zaključak da je oštećeni Rizvić mogao sa sigurnošću prepoznati optuženog Aleševića, imajući u vidu da ga on opisuje kao osobu koja je bila zadužena za zaključavanje i otključavanje prostorija, kako to optuženog opisuju brojni saslušani svjedoci i optužbe i odbrane.

66. Suprotno žalbnim prigovorima, prvostepeno vijeće je iskaz svjedoka Huseina Rizvića dovelo u vezu sa iskazom svjedoka Omera Čuturića, te ocijenilo da se iskazi ova dva svjedoka po pitanju odlučnih činjenica podudaraju. Kao i svjedok Rizvić i svjedok Omer Čuturić je svjedočio na okolnosti teškog fizičkog zlostavljanja od strane optuženog i još određenog broja vojnih policajaca, na način kako je to opisano u tački 4. izreke presude. Svjedok Čuturić navodi da ga je Mehmed Alešević natjerao da legne preko stola potrbuške i počeo da ga udara. Navodi da je tu osim Aleševića bilo još čuvara i da je morao leći preko stola da ga svi tuku. Tukao ga je Alešević, ali i još jedan stražar čijeg se imena ne sjeća. Tukli su ga toliko da je pao u nesvijest, nakon čega se nije mogao sjetiti ničega.

67. Iskaze ovih svjedoka, prvostepeno vijeće je ispravno i valjano ocijenilo kao iskrene, objektivne, međusobno saglasne u pogledu odlučnih činjenica i dostatne za zaključak da je optuženi Alešević u mjesecu februaru 1995.godine, a nakon što su vraćeni sa prinudnih radova, sa kojih su određena lica pobjegla na teritoriju pod kontrolom Narodne odbrane, oštećene Rizvić Huseina i Čuturić Omera, a nakon što je jedan od vojnih policajaca Rizvić Huseina snažno udario šakama, nogama i palicom po svim dijelovima tijela, prislonio ga uz zid i udario drvenim sandukom snažno u predjelu leđa, dok se sanduk nije slomio, nakon čega su Alešević Mehmed i još jedan vojni policajac prisilili zatočenike Rizvić Huseina i Čuturić Omera da legnu potrbuške na sto, a zatim ih snažno udarali palicama po leđima, nanoseći im snažan tjelesni i duševni bol i patnju.

68. Suprotno žalbenim prigovorima optuženog, radnje optuženog Aleševića su činjenično opisane i u ovoj tački izreke presude, kao i radnje njegovih saučesnika, i po ocjeni apelacionog vijeća, kao i prvostepenog, ispunjavaju standard nečovječnog postupanja. Takvo ponašanje optuženog i drugih vojnih policajaca sa kojima je zajedno djelovao prema obojici zatočenika, nesumnjivo je predstavljalo ozbiljan atak na fizički integritet i ljudsko dostojanstvo, a što predstavlja vid nečovječnog postupanja.

69. Analizirajući sadržaj iskaza navedenih svjedoka koji su cijenjeni pojedinačno i u međusobnoj vezi sa drugim izvedenim dokazima, apelaciono vijeće nalazi da su u pobijanoj presudi pravilno interpretirani iskazi pomenutih svjedoka, te da iz istih proizilaze činjenice koje nesumnjivo ukazuju na učešće optuženog u premlaćivanju zatočenih Rizvića i Čuturića, te krivicu, odnosno krivičnu odgovornost optuženog Mehmeda Aleševića.

70. Iskaz svjedoka, na kojem prvostepeni sud zasniva **tačke 5. i 6. osuđujućeg dijela izreke presude, žalba optuženog** nalazi nevjerodostojnim iz razloga što je svjedok svojim

iskazom nastojao opisani događaj prikazati težim i surovijim. Tome u prilog ide i činjenica da sve što je naveo nije sadržano u izreci presude, u vezi s čim sud u paragrafu 251. navodi kako su u svjedočenju postojala određena odstupanja.

71. Branilac optuženog u žalbi prigovara iskazu svjedoka Suada Mašinovića, na kojem se zasnivaju tačke 5. i 6. osuđujućeg dijela izreke presude, iz razloga što svjedok govoreći u množini ne navodi optuženog kao počiniooca i što nije siguran ko ga je tukao, a to je izostavljeno u obrazloženju presude. S tim u vezi u žalbi se postavlja pitanje kako je moguće da je optuženi svjedoku izbio dva zuba ukoliko ga je udario u predjelu koljena. Također, navodi kako je svjedok imao pogrešno saznanje da je optuženi upravnik zatvora, zbog čega ga je držao odgovornim za ono što mu se dogodilo.

v - ocjena apelacionog vijeća

72. Prvostepeno vijeće je našlo dokazanim da je radnjama koje su opisane u tačkama 5. i 6. izreke presude optuženi Mehmed Alešević, kao saizvršilac počinio krivično djelo ratni zločin protiv civilnog stanovništva, tako što je zajedno sa drugim učestvovao u nečovječnom postupanju prema oštećenom Suadu Mašinoviću.

73. Nakon analize utvrđenog činjeničnog stanja i iskaza oštećenog Suada Mašinovića, apelaciono vijeće ocjenjuje da navodi žalbi kojim se osporava iskaz oštećenog Suada Mašinovića i tvrdi da ni on sam nije siguran ko ga je tukao i da je svojim iskazom nastojao opisani događaj prikazati težim i surovijim, nemaju logično, niti činjenično uporište, te se kao takvi odbijaju u cjelosti.

74. Naime, svjedok Suad Mušinović je u iskazu naveo da je zarobljen zajedno sa još 4 pripadnika NO APZB i doveden u hotel u Bužimu gdje je bio zatvor. Odmah po dolasku su ih počeli tući, a i kasnije su više puta premlaćivani od strane Aleševića i drugih stražara. Za optuženog, zvanog Medica, je rekao da je bio šef zatvora i da je imao ključeve prostorija gdje su bili smješteni. Svjedok je bio veoma jasan i konkretan u tvrdnji da je prvo veče kada su dovedeni, među stražarima koji su ih tukli, bio i Medica, te da su ih svi tukli palicama po rukama i leđima, a zatim im naredili da se izuju, da skinu čarape i sjednu na sto, pa su ih palicama tukli po nogama i golim tabanima, dakle na način opisan u tački 5. izreke presude. Na ponovni, izričit upit tužiteljice ko ih je tada tukao, svjedok je kategorički naveo: Medica i vojni policajac V.B.

75. Svjedok Suad Mašinović je nadalje opisao kako se otprilike dvije sedmice po dolasku u zatvor dogodila tuča u kojoj su mu izbijena dva zuba. Navodi da je tu kritičnu

noć kada mu je jedan od vojnih policajaca izbio zube, izveden ispred zatvora, prislonjen uz stub i gdje ga je vojni policajac tukao nogama, šakama, čim god je stigao, te da je potom Medica došao sa strane i snažno da udario ga nogom u potkoljenu, kako bi pao, a kada bi neko pao, onda bi ga udarali i šutirali nogama po glavi.

76. Iskaz ovog svjedoka je i po ocjeni apelacionog vijeća objektivna, iskrena i vjerodostojna. Na vrlo uvjerljiv i iskren način, svjedok je opisao šta je sve prošao za vrijeme boravka u zatvoru. Pri tome je prvostepeno vijeće imalo u vidu da svjedok nije samo jednom fizički zlostavljan, nego više puta od strane različitih lica. Brojnost događaja u kojima je svjedok fizički zlostavljan je sasvim sigurno uticao i na način njegovog svjedočenja. Međutim, i po ocjeni ovog Vijeća, to ne utiče na objektivnost njegovog kazivanja po pitanju konkretnih inkriminacija koje se optuženom Aleševiću stavljaju na teret, a koje je svjedok u cjelosti potvrdio.

77. Žalbeni prigovori da svjedok ni sam ne zna ko ga je sve udarao, ne dovode u pitanje valjanost zaključka prvostepenog vijeća da je sasvim logično da svjedok koji je duži vremenski period proveo u zatočenju i bio izložen višestrukom fizičkom zlostavljanju, ima određena odstupanja u opisu detalja samog događaja, ali da ta odstupanja nisu u pogledu odlučnih činjenica, u čemu je iskaz svjedoka Suada Mašinovića konzistentan i logičan. Svjedok je po ocjeni prvostepenog vijeća i jedan i drugi događaj svog fizičkog maltretiranja, koji su predmet inkriminacija optuženog Aleševića, opisao jasno i detaljno, kao i učešće optuženog u njima, a njegov iskaz je potkrijepljen i svjedočenjem svjedoka Mirsada Mašinovića, koji je također bio zarobljen i boravio u istom zatvoru zajedno sa oštećenim Suadom Mašinovićem, te i sam prošao isto kao i oštećeni. Stoga se kao neosnovani odbijaju i žalbeni prigovori u vezi sa iskazom svjedoka oštećenog i utvrđenim činjeničnim stanjem u pogledu tačaka 5 i 6 pobijane presude.

78. **U vezi sa tačkama 7. i 8. osuđujućeg dijela izreke presude**, optuženi tvrdi da radnje koje mu se stavljaju na teret uopće ne čine obilježja nečovječnog postupanja u smislu krivičnog djela Ratni zločini protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SFRJ, uzimajući u obzir da radnje moraju biti u kontinuitetu, te takvog intenziteta da nanose žrtvi velike patnje kod povreda tjelesnog integriteta ili zdravlja. S obzirom da je oštećena osoba mlađe životne dobi, optuženi smatra da je zaprimljene udarce mogao podnijeti lakše nego osoba starije životne dobi, a isti su trajali izuzetno kratko, zbog čega izostaje kvalitet intenziteta potreban za zaključak da se radi o nečovječnom postupanju.

79. Ponavljajući žalbene navode svog branjenika u pogledu tačke 7. i 8. osuđujućeg dijela izreke presude, branilac navodi kako je sud zanemario iskaz svjedoka Jasmina Abdića, koji je izjavio da je optuženi svojim tijelom zaštitio sve pritvorenike prilikom dolaska svjedoka Sejada Aldžića u krug zatvora koji je, zbog stradanja bližnjih srodnika od strane pripadnika NO, nastojao usmrtili sve zatvorenike, a što je potvrdio i sam svjedok. Odbrana ukazuje i na iskaz saslušanog svjedoka odbrane, pritvorenika Zlatka Pajezetovića, koji je izjavio da optuženi nije bio jedan od "žestokih momaka" koji izbatinjaju i odu, te da ukoliko nije mogao pomoći, nije ni odmagao.

vi. Ocjena apelacionog vijeća

80. Na okolnosti inkriminacija iz tačaka 7. i 8. saslušani su oštećeni Vahid Džaferović i Jasmin Abdić, te svjedoci Meho Abdić i Safet Dervišević. Suprotno tvrdnjama odbrane, pobijana presuda u svom obrazloženju sadrži kritički odnos prema iskazima navedenih svjedoka. U tom pogledu, u pobijanoj presudi prvostepeno vijeće je u iskazima oštećenih svjedoka Vahida Džaferovića i Jasmina Abdića našlo potvrdu činjeničnih navoda optužnice i to po pitanju samih okolnosti njihovog zarobljavanja, odvođenja u Bužim, te fizičkog zlostavljanja po samom dolasku u zatvor, na način kako je to i opisano u izreci presude.

81. Svjedoci Meho Abdić i Safet Džaferović su potvrdili da su zajedno sa njima zarobljeni oštećeni Vahid Džaferović i Jasmin Abdić, da su odmah po dolasku u zatvor, nakon davanja podataka, doživjeli fizičko zlostavljenje od vojnih policajaca među kojima je bio i optuženi Mehmed Alešević.

82. Iskaz svjedoka Zlatka Pajezetovića, na koga se žalba poziva i tvrdnje o sprečavanju Sejada Aldžića da se osveti nad zatočenicima za gubitak članova njegove porodice, ne dovode u sumnju iskaze oštećenih i svjedoka Mehe Avdića i Safeta Džaferovića, budući da je svjedok Pajezetović govorio o odnosu optuženog prema njemu, a ne prema oštećenim, dok događaj sa Sejadom Aldžićem nema nikakve veze radnjama koje su optuženom stavljene teret ovom tačkom. Sasvim je normalno da je optuženi u određenim situacijama bio i sasvim drugačiji i prema nekim od zatočenika zatvora imao korektan ili prijateljski odnos, ali to ne znači da u konkretnim inkriminacijama, prema oštećenim u ovom predmetu nije djelovao na opisani način i da nije počinio djelo za koje se osuđuje.

83. Suprotno žalbenim prigovorima, i po ocjeni ovog vijeća radnje optuženog opisane u ovim tačkama, s obzirom na sve okolnosti, stiču obilježja nečovječnog postupanja, posebno ako se ima u vidu da je oštećeni Vahid Džaferović u to vrijeme bio maloljetna

osoba, a Jasmin Abdić osamnaestogodišnjak. Optuženi je morao biti svjestan da radnje koje poduzima, čini protiv lica izrazito mlade životne dobi, prethodno pretučene i zasigurno prestrašene svim što se dešava i što ih je zadesilo u tom trenutku. Kada se sve te okolnosti uzmu u obzir, te da optuženi nije jedini koji je tukao zatočene civile Vahida Džaferovića i Jasmina Abdića, nego više njih (vojnih policajaca) i istovremeno kad i druge zarobljenike i to ne samo rukama i nogama, nego i palicama, drškom od metle, betonskim blokovima, sanducima municije, apelaciono vijeće, kao i prvostepeno, van svake razumne sumnje zaključuje da ponašanje optuženog prema njima doseže praksom utvrđeni standard nečovjenog postupanja prema zaštićenj kategoriji stanovništva.

84. Sve navedeno jasno ukazuje da su žalbeni navodi odbrane i optuženog neosnovani, te da je prvostepeno vijeće primjenom načela slobodne ocjene dokaza izvelo pravilne zaključke, koje kao utemeljene i valjane prihvata i apelaciono vijeće.

85. U odnosu na **tačku 9. osuđujućeg dijela izreke presude** žalba optuženog prigovara iz razloga što se ista zasniva na iskazu samo jednog svjedoka - oštećenog Grahović Osmana, u čijem iskazu smatra problematičnom identifikaciju njega kao počinioca na način da je optuženog viđao svaki dan, ali u svom iskazu nije naveo da ga je vidio da maltretira zarobljenike. Pored toga, smatra spornim dio iskaza ovog svjedoka da je od drugih saznao da je optuženi upravnik zatvora, sa nadimkom Medica, navodeći kako je takve informacije dobio od lica koja ne poznaju lokalno stanovništvo, niti su sa lokalnog područja, pa je pravilnost identifikacije upitna. U pogledu iskaza svjedoka Mustafe Miljkovića, navodi da je isti o događaju svjedočio uopćeno, bez saznanja o imenima lica koja su ga tukla, samo da se radi o vojnim policajcima.

vii. Ocjena apelacionog vijeća

86. Apelaciono vijeće nalazi da je prvostepeno vijeće pravilno, na osnovu provedenih dokaza, van svake razumne sumnje, utvrdilo da je optuženi Mehmed Alešević postupajući kao saizvršilac, sa direktnim umišljajem, počinio krivično djelo nečovječnog postupanja nad oštećenim Osmanom Grahovićem i to na način da je učestvovao u njegovom fizičkom premlaćivanju odmah po dolasku u zatvor dana 07.03.1995. godine, tako što su vojni policajci oštećenog Grahović Osmana, ali i Mustafu Miljkovića i Mirsada Miljkovića po dolasku u dvorište komande brigade odmah počeli udarati po svim dijelovima tijela, raznim predmetima i na taj način ih teško fizičko zlostavljali, što se ponovilo i sutradan na isti način, kada je i optuženi Mehmed Alešević nekoliko puta oštećenog Grahović Osmana

snažno udario nogom u glavu, uslijed kojih radnji optuženog je oštećeni neusmijivo trpio jake fizičke i duševne bolove.

87. Apelaciono vijeće zaključuje da je prvostepeno vijeće pravilno utvrdilo da iz iskaza saslušanih svjedoka, kojima je poklonilo vjeru, proizlazi da je optuženi Mehmed Alešević počinio krivično djelo nečovječnog postupanja nad oštećenim Osmanom Grahovićem.

88. Analizom sadržaja pobijane presude, apelaciono vijeće nalazi da odluka prvostepenog vijeća nije zasnovana samo na iskazu jednog svjedoka i na pretpostavkama, kako to neosnovano tvrdi odbrana, nego na dokazima koje je prvostepeno vijeće ocijenilo kredibilnim i vjerodostojnim i koji u svojoj ukupnosti potvrđuju činjenični opis i ove tačke predmetne optužnice.

89. Tako su svjedoci Mustafa Miljković, oštećeni Osman Grahović, Jasmin Abdić i Vahid Džaferović sasvim jasno potvrdili u optužnici opisana dešavanja u zatvoru u Bužimu, te teška fizička premlaćivanja od strane vojnih policijaca, među kojima je bio i optuženi Alešević. Kada su u pitanju posljedice koje su kod oštećenog Grahovca nastupile, nesporno je utvrđeno da su optuženi Mehmed Alešević i drugi vojni policajci kod oštećenog Osmana Grahovića zasigurno prouzrokovali kako velike fizičke bolove koje je on nesumnjivo trpio izložen premlaćivanju od strane više lica palicama, nogama, rukama, flašama, daskama i drugim predmetima, ali sigurno i psihičke patnje uslijed takvog postupanja, a u čemu je učestvovao i doprinomio i optuženi Alešević.

90. Apelaciono vijeće je analiziralo i prigovore odbrane u vezi s tim da li su svjedoci, a prije svega oštećeni Grahović, mogli prepoznati optuženog Aleševića kao osobu koja učestvuje u premlaćivanju njega i drugih tek dovedenih zatočenika, budući da ga nisu poznavali od ranije. Apelaciono vijeće konstatuje da je pobijana presuda dala ocjenu iskaza svjedoka i u tom smislu, posebno svjedoka Grahovića i Miljkovića, koji su na sasvim razuman i logičan način pojasnili u svojim izjavama da su jasno vidjeli lik optuženog, a da su tokom boravka saznali i ime i nadimak pod kojim je bio poznat optuženi Alešević. Da svjedoci Miljković i Grahović pravilno prepoznaju da optuženi učestvuje u njihovom premlaćivanju proizilazi i iz iskaza svjedoka Jasmina Abdića, koji je, imajući u vidu da je već neko vrijeme bio zatvoren, zasigurno upoznao optuženog, a identifikovao ga je i u momentu kada tuku Miljkovića. Kada se sve navedeno sagleda u cjelini, apelaciono vijeće nalazi da je prvostepeno vijeće pravilno izvršilo ocjenu dokaza i u pogledu identifikacije optuženog Aleševića, zbog čega se suprotni žalbeni prigovori odbijaju kao neosnovani.

91. Nakon razmatranja svih žalbenih prigovora odbrane, apelaciono vijeće nalazi da su zaključci prvostepenog vijeća u pogledu odlučnih činjenica argumentovani i utemeljeni na izvedenim dokazima, te da su u vezi sa svim odlučnim činjenicama u obrazloženju navedeni jasni i konkretni razlozi koje kao logične i na dokazima utemeljene prihvata i ovo vijeće.

92. Imajući u vidu sve što je navedeno, apelaciono vijeće zaključuje da je činjenično stanje navedeno u pobijanoj presudi pravilno i potpuno utvrđeno, te da odbrana optuženog i optuženi Alešević, u podnesenim žalbama nisu ponudili dovoljno jake i ubjedljive argumente i dokaze kojim bi dokazali osnovanost suprotnih tvrdnji i viđenja.

V ŽALBENI OSNOV - ODLUKA O KRIVIČNOPRAVNOJ SANKCIJI

1. Standardi za odlučivanje

93. Prije nego se osvrne na konkretne žalbene prigovore, apelaciono vijeće naglašava da pretresno vijeće ima široko diskreciono pravo u utvrđivanju odgovarajuće kazne, obzirom da je u takvoj poziciji da najbolje može odmjeriti i ocjeniti dokaze izvedene na glavnom pretresu. Shodno tome, apelaciono vijeće neće remetiti analizu pretresnog vijeća o otežavajućim i olakšavajućim okolnostima, kao ni težinu koja je data tim okolnostima, osim ako podnosilac žalbe ne pokaže da je pretresno vijeće zloupotrijebilo svoje široko diskreciono pravo.

94. Podnosilac žalbe mora pokazati da je pretresno vijeće dalo težinu nebitnim i irelevantnim pitanjima, da nije dalo težinu ili dovoljno težine relevantnim pitanjima, da je napravilo očiglednu grešku u odnosu na činjenice na koje je primijenilo svoje diskreciono pravo, ili da je odluka pretresnog vijeća bila u tolikoj mjeri neopravdana, ili jednostavno nepravedna, da apelaciono vijeće može izvesti zaključak da pretresno vijeće nije koristilo svoje diskreciono pravo na primjeren način. Apelaciono vijeće takođe uzima u obzir da pretresno vijeće nije obavezno da posebno obrazlaže svaku otežavajuću i olakšavajuću okolnost, pa ako je apelaciono vijeće uvjereno da je pretresno vijeće razmatralo te okolnosti, ono neće izvesti zaključak da je pretresno vijeće zloupotrijebilo svoje diskreciono pravo prilikom utvrđivanja odgovarajuće kazne.

i. Žalba branioca optuženog Mehmeda Aleševića

95. Žalba ponovo ukazuje na postojanje olakšavajućih okolnosti na strani optuženog Aleševića, i to: da je porodičan čovjek, otac jednog mlđb. djeteta, da nije ranije krivično

odgovarao, niti je bio osuđivan, da se radi o bolesnom čovjeku zbog čega se prijevremeno penzionisao, te da je kao mlad vojnik preživio razne traume. Svoje tvrdnje zasniva na Sudsko-psihijatrijskom vještačenju od 17.01.2016. godine, te Nalazu i mišljenju tima vještaka od 11.10.2016. godine, istovremeno pobijajući Nalaz i mišljenje tima vještaka od 20.02.2020. godine, ocjenjujući ga površnim, nestručnim i manjkavim u profesionalnom odnosu tima vještaka prema situaciji s optuženim. Naime, sporni Nalaz i mišljenje tima vještaka je u suprotnosti sa prethodna dva kojima je utvrđeno da optuženi pati od duševnog poremećaja, te da nije sposoban da prati tok suđenja. U prilog svojih tvrdnji navodi činjenicu da je njegov branjenik prijevremeno penzionisan, te da tokom postupka nije pokazao čak ni zainteresovanost za cijeli postupak. Shodno navedenom, odbrana je mišljenja da se ista svrha mogla postići i blažom kaznom ili uslovnom osudom, te da je sud propustio obrazložiti svoje stanovište.

ii. Žalba Tužilaštva BiH

96. Tužilaštvo BiH smatra da je prilikom odmjeravanja kazne optuženom, pogrešno primjenjena odredba člana 41. KZ SFRJ, te da je prvostepeni sud, prilikom odmjeravanja kazne u nedovoljnoj mjeri cijenio sve okolnosti koje su od utjecaja na visinu kazne, a koje su propisane navedenom odredbom preuzetog KZ SFRJ, odnosno nije dovoljno cijenio težinu počinjenog krivičnog djela, stepen odgovornosti, jačinu ugrožavanja i povrede zaštićenog dobra i ponašanje optuženog u vrijeme preduzimanja krivičnih radnji. Shodno tome, Tužilaštvo BiH smatra kako izrečena kazna zatvora nije srazmjerna težini učinjenog krivičnog djela, te nastupljenim posljedicama i da kao takva ne predstavlja adekvatan odraz osude učinjenog krivičnog djela kojim bi se ostvarila svrha kažnjavanja.

iii. Ocjena apelacionog vijeća:

97. Analizirajući argumentaciju koju je prvostepeno vijeće istaklo, apelaciono vijeće nalazi da su neosnovani prigovori i tvrdnja tužioca da kazna zatvora od 5 (pet) godina, neće ispuniti svrhu kažnjavanja. Vijeće ocjenjuje nedovoljno argumentovanim i neosnovanim tvrdnje žalbe tužioca da izrečena kazna zatvora ne odražava pravilnu ocjenu svih okolnosti predmeta i učinioca, te da je zbog toga nesrazmjerna težini zločina.

98. Suprotno žalbenim prigovorima tužioca, koji izrečenu kaznu nalazi preblago odmjerenom, branilac optuženog prigovara izrečenoj krivično pravnoj sankciji smatrajući je prestrogo odmjerenom. Apelaciono vijeće međutim nalazi da je prvostepeno vijeće prilikom odlučivanja pravilno ocijenilo sve relevantne činjenice i okolnosti koje su od uticaja

na odmjeravanje kazne, te da je optuženom izreklo kaznu koja u cijelosti odgovara svrsi kažnjavanja. U tom smislu valja podsjetiti da su na visinu kazne opredjeljujuće uticale okolnosti da se radi o krivičnom djelu koje predstavlja najteži vid kršenja kako odredaba domaćeg prava, tako i međunarodnog humanitarnog prava, te pobude iz kojih je djelo učinjeno. Optuženi je zajedno sa drugim vojnim policajcima, koristio i demonstrirao, na nehuman i nečovječan način svoj status nadmoći nad zatvorenim civilima, koji su svakodnevno fizički i psihički maltretirani. Traumatično iskustvo koje su žrtve preživjele ostavilo je trajne i dalekosežne posljedice na njihovo psihičko i fizičko zdravlje, kako života samih žrtava, tako i njihovih porodica. Prvostepeno vijeće je stoga na strani optuženog ispravno cijenilo samoopredjeljenost optuženog da učestvuju u zločinima, pri čemu je pokazivao posebnu okrutnost da zarobljenim licima oteža i onako težak život u zarobljeništvu.

99. Sve su to okolnosti koje su kao otežavajuće u velikoj mjeri nadmašile olakšavajuće okolnosti, uključujući i porodične prilike i zdravstveno stanje optuženog (koje je u više navrata razmatrano i bilo predmet vještačenja, te pravilno cijanjeno i uzeto u obzir i prilikom odmjeravanja krivičnopravne sankcije), a na koje okolnosti ponovo ukazuje i žalba branioca optuženog, neosnovano smatrajući da bi dodatnom valorizacijom istih optuženom trebalo izreći blažu sankciju.

100. Nakon što je razmotrilo sve žalbene prigovore Tužilaštva, optuženog i njegovog branioca, apelaciono vijeće nalazi da je kazna zatvora u trajanju od 5 (pet) godina adekvatna težini krivičnog djela i svim okolnostima slučaja, kao i ličnosti optuženog kao počinioca djela, te da se istom može ostvariti svrha kažnjavanja, kako specijalna, tako i generalna prevencija.

101. Iz navedenih razloga apelaciono vijeće ocjenjuje da ne stoje razlozi zbog kojih se prvostepena presuda pobija uložnim žalbama, zbog čega je na osnovu člana 313. u vezi sa članom 310. ZKP BiH odlučilo kao u izreci ove presude.

Zapisničar

Pravna savjetnica

Lejla Džaferbegović

PREDSJEDNICA VIJEĆA

SUDIJA

Azra Miletić

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove presude žalba nije dozvoljena.